TÒA ÁN NHÂN DÂN **TỈNH BÌNH DƯƠNG**	**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM** **Độc lập – Tự do – Hạnh phúc**

Bản án số: 42/2025/HS-ST
Ngày: 8-4-2025

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH BÌNH DƯƠNG

- Thành phần Hội đồng xét xử sơ thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Nguyễn Hữu Lâm;

Thẩm phán: Ông Trương Văn Lộc;

Các Hội thẩm nhân dân: Ông Nguyễn Thanh Tùng;

Bà Từ Thị Nga;

Bà Trần Thị Đẹp.

- Thư ký phiên tòa: Bà Lê Ngọc Hiền - Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh Bình Dương.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bình Dương tham gia phiên tòa: Ông Nguyễn Thị Huệ - Kiểm sát viên.

Ngày 08 tháng 4 năm 2025, tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh Bình Dương xét xử sơ thẩm công khai vụ án hình sự sơ thẩm thụ lý số: 47/2025/TLST-HS ngày 04 tháng 3 năm 2025 theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử số 51/2025/QĐXXST-HS ngày 28 tháng 3 năm 2025 đối với bị cáo:

Nguyễn Hồ An K, sinh năm 2001, tại tỉnh Hậu Giang; nơi thường trú: ấp A, xã T, huyện L, tỉnh Hậu Giang; nghề nghiệp: Làm thuê; quốc tịch: Việt Nam; dân tộc: Kinh; tôn giáo: không; trình độ học vấn: 9/12; con ông: Nguyễn Đức T, sinh năm 1967 và bà Hồ Thị Thùy T1, sinh năm 1968. Bị cáo chưa có vợ, con;

Tiền án: không; Tiền sự: Ngày 08/02/2023, Công an xã T, huyện L, tỉnh Hậu Giang ra Quyết định xử phạt vi phạm hành chính số 03/QĐ-XPHC về hành vi "Sử dụng trái phép chất ma tuý". Xử phạt: 1.500.000đ (một triệu năm trăm nghìn đồng).

Nhân thân: Ngày 29/4/2020, Công an huyện L, tỉnh Hậu Giang ra Quyết định xử phạt vi phạm hành chính số 33/QĐ-XPHC về hành vi "xâm hại đến sức khoẻ của người khác", bị xử phạt: 2.500.000đ (hai triệu năm trăm nghìn đồng).

Bị cáo bị bắt tạm giam từ ngày 09/3/2024 cho đến nay tại Trại giam Công an tỉnh B.

- *Người bào chữa chỉ định cho bị cáo*: Ông Đào Đức N - Luật sư Văn phòng L4 thuộc Đoàn Luật sư tỉnh B. Có mặt.

Bị hại: Đặng Văn K1, sinh năm 1988, nơi thường trú: ấp A, xã A, huyện T, tỉnh Bến Tre. Có đơn xin xét xử vắng mặt.

Người làm chứng:

1. Ông Trần Văn L, sinh năm 1989. Vắng mặt.

2. Ông Lê Trung D, sinh năm 1976. Vắng mặt.

3. Bà Lê Thị M, sinh năm 1988. Vắng mặt.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Theo các tài liệu có trong hồ sơ vụ án và diễn biến tại phiên tòa, nội dung vụ án được tóm tắt như sau:

Nguyễn Hồ An K, Đặng Văn K1, Trần Văn L, Trần Văn T2 và Nguyễn Văn L1 có mối quan hệ là bạn, cùng thuê phòng số F102-03, địa chỉ đường N, khu phố C, thị trấn L, huyện B, tỉnh Bình Dương sống và làm công nhân.

Vào khoảng 14 giờ ngày 16/12/2023, K cùng K1, L, T2, L1 tổ chức ăn uống tại phòng F102-03. Đến khoảng 15 giờ 40 phút cùng ngày, K và K1 xảy ra mâu thuẫn cự cãi do K1 dùng lời nói tục chửi K, đồng thời K1 dùng tay kẹp cổ K kéo ra hành lang dãy trọ mục đích muốn đánh nhau với K. Lúc này, K nảy sinh ý định mua dao về đâm K1 để trả thù nên K mượn xe mô tô biển số 95EA-047 của L nói để đi mua ổi về ăn, L đồng ý. K điều khiển xe mô tô đến tiệm tạp hóa "Chung Mai", địa chỉ đường D, khu phố C, thị trấn L, huyện B, tỉnh Bình Dương của bà Lê Thị M làm chủ hỏi mua 01 (một) dao dài 21 cm, lưỡi bằng kim loại, cán bằng nhựa màu vàng, mũi nhọn với giá 10.000 đồng rồi điều khiển xe mô tô quay về phòng F102-03. Khi về gần phòng trọ, K nhìn thấy K1 đang mua đồ tại tiệm tạp hóa "Cô L2" (bên phòng F102-03) nên K dừng xe mô tô cầm dao trên tay phải chạy đến nơi K1 đứng và đâm 01 (một) nhát vào vùng thượng vị, bị đâm K1 ôm bụng bỏ chạy được khoảng 08m thì K đuổi theo, K1 dùng tay tát một cái vào má trái nên K dùng dao đang cầm trên tay phải đâm 01 (một) nhát vào vùng mạn sườn trái và 01 (một) nhát vào cánh tay trái của K1. Thấy vậy, L và T2 đến can ngăn, đưa K1 đi cấp cứu và điều trị tại Bệnh viện đa khoa tỉnh B. Riêng K bỏ trốn, đến ngày 09/3/2024 bị bắt tạm giam để điều tra cho đến nay.

Căn cứ Kết luận giám định tổn thương cơ thể trên người sống số 32/2024/KLGĐ-TTPY ngày 11/01/2024 của Trung tâm pháp y tỉnh B kết luận đối với Đặng Văn K1, như sau:

- Các kết quả chính:

+ Vết thương vùng thượng vị lệch phải 1 x 0,1cm, thấu bụng thủng ruột non, đã phẫu thuật khâu ruột non, vết mổ đường giữa bụng trên dưới rốn 19 x 0,6cm, vết dẫn lưu vùng hố chậu phải 01 x 0,3cm, đã lành.

+ Vết thương khoảng liên sườn 10, 11 bên trái 1 x 0,1cm, gãy xương sườn 11 bên trái đã can.

+ Vết thương 1/3 trên cánh tay trái 03 x 0,6cm, sẹo lành.

- Kết luận: Tỷ lệ phần trăm tổn thương cơ thể của Đặng Văn K1 tại thời điểm giám định là 33% (ba mươi ba phần trăm).

- Cơ chế hình thành thương tích:

+ Vết thương vùng thượng vị lệch phải, thấu bụng thủng ruột non: Sẹo bờ sắc gọn, khả năng do vật sắc nhọn gây ra.

+ Vết thương khoảng liên sườn 10, 11 bên trái, gãy xương sườn 11 bên trái: Sẹo bờ sắc gọn, khả năng do vật sắc nhọn gây ra.

+ Vết thương 1/3 trên cánh tay trái: Sẹo bờ sắc gọn, khả năng do vật sắc gây ra.

- Vật chứng, đồ vật thu giữ:

+ 01 (một) dao dài 21cm, lưỡi bằng kim loại dài 11,5cm, cán bằng nhựa màu vàng dài 9,5 cm, bản rộng 1,5 cm, mũi nhọn, bị cong tại phần thân lưỡi.

+ 01 xe mô tô WAYEINDONA, biển số 95EA-047.81 do ông Phan Hít L3, sinh năm 1979, địa chỉ ấp H, thị trấn K, huyện P, tỉnh Hậu Giang làm chủ sở hữu.

Về trách nhiệm dân sự:

Bị hại Đặng Văn K1 yêu cầu bị cáo Nguyễn Hồ An K bồi thường tổng chi phí điều trị thương tích, thất nghiệp là 40.000.000đ (bốn mươi triệu đồng). Hiện bị cáo chưa bồi thường.

Tại Cáo trạng số 83/CT-VKSBD-P2 ngày 26 tháng 02 năm 2025, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bình Dương đã truy tố bị cáo Nguyễn Hồ An K về tội "Giết người" quy định tại điểm n khoản 1 Điều 123 của Bộ luật Hình sự.

Đại diện Viện kiểm sát tham gia phiên tòa trình bày lời luận tội với nội dung vẫn giữ nguyên quyết định cáo trạng đã truy tố đối với bị cáo Nguyễn Hồ An K. Hành vi nêu trên của bị cáo là nghiêm trọng và nguy hiểm cho xã hội. Do đó, hành vi của bị cáo Nguyễn Hồ An K đã trực tiếp xâm phạm đến quyền được tôn trọng và bảo vệ tính mạng, sức khoẻ của bị hại Đặng Văn K1. Bị cáo phạm tội với lỗi cố ý trực tiếp. Do đó, cần phải áp dụng mức hình phạt tù có thời hạn nghiêm khắc đối với bị cáo nhằm răn đe cũng như phòng ngừa chung cho toàn xã hội. Bị cáo có thái độ thành khẩn khai báo, ăn năn hối cải về hành vi phạm tội của mình, tại phiên tòa bị cáo tự nguyện khắc phục thiệt hại nên cần ghi nhận. Đây là tình tiết

giảm nhẹ trách nhiệm hình sự được quy định tại điểm s khoản 1 Điều 51 Bộ luật Hình sự. Do đó, trên cơ sở đánh giá tính chất, mức độ, hậu quả hành vi phạm tội của bị cáo gây ra, các tình tiết tăng nặng, giảm nhẹ trách nhiệm hình sự, đề nghị Hội đồng xét xử (HĐXX) tuyên bố bị cáo Nguyễn Hồ An K phạm tội Giết người (chưa đạt), theo điểm n khoản 1 Điều 123, Điều 15 của Bộ luật Hình sự; Về hình phạt: Áp dụng điểm n khoản 1 Điều 123; Điều 15; điểm s khoản 1 Điều 51; Điều 38 Bộ luật Hình sự, đề nghị xử phạt bị cáo Nguyễn Hồ An K mức án từ 09 năm tù đến 10 năm tù.

Về vật chứng, đề nghị tịch thu tiêu hủy 01 (một) dao dài 21cm, lưỡi bằng kim loại dài 11,5cm, cán bằng nhựa màu vàng dài 9,5 cm, bản rộng 1,5 cm, mũi nhọn.

Về trách nhiệm dân sự, đề nghị HĐXX buộc bị cáo Nguyễn Hồ An K bồi thường cho bị hại số tiền 40.000.000đ (bốn mươi triệu đồng).

Người bào chữa cho bị cáo Nguyễn Hồ An K - Luật sư Đào Đức N trình bày bài bào chữa: đồng ý với tội danh Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bình Dương truy tố đối với bị cáo Nguyễn Hồ An K về tội "Giết người" chưa đạt theo quy định tại điểm n khoản 1 Điều 123 của Bộ luật Hình sự vì bị cáo đã thừa nhận hành vi giết người. Tuy nhiên, đề nghị HĐXX xem xét các tình tiết giảm nhẹ cho bị cáo như: bị cáo thành khẩn khai báo, ăn năn hối cải; hoàn cảnh gia đình khó khăn, bị cáo tinh thần bị kích động mạnh do bị hại có một phần lỗi quy định tại điểm e, s khoản 1, khoản 2 Điều 51 Bộ luật Hình sự, đồng thời đề nghị HĐXX áp dụng Điều 54 của Bộ luật hình sự để giảm nhẹ một phần hình phạt cho bị cáo.

Bị cáo Nguyễn Hồ An K đồng ý với bài bào chữa của người bào chữa, không đối đáp, bổ sung.

Lời nói sau cùng của bị cáo Nguyễn Hồ An K: bị cáo rất hối hận về hành vi của mình, bị cáo xin gửi lời xin lỗi đến bị hại, kính mong Hội đồng xét xử xem xét giảm nhẹ hình phạt đối với bị cáo để bị cáo có cơ hội sớm được hòa nhập với xã hội, đoàn tụ với gia đình.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Trên cơ sở nội dung vụ án, căn cứ vào các tài liệu có trong hồ sơ vụ án đã được tranh tụng tại phiên tòa, Hội đồng xét xử nhận định như sau:

[1] Quyết định tố tụng của Cơ quan điều tra Công an tỉnh B, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bình Dương, hành vi của Điều tra viên, Kiểm sát viên thực hiện việc điều tra, truy tố đúng theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự. Quá trình điều tra và tại phiên tòa, bị cáo, bị hại, người bào chữa và những người tham gia tố tụng khác không có ý kiến hoặc khiếu nại về hành vi, quyết định của cơ quan

tiến hành tố tụng, người tiến hành tố tụng. Do đó, các hành vi, quyết định tố tụng của cơ quan tiến hành tố tụng, người tiến hành tố tụng đã thực hiện đều hợp pháp.

[2] Tại phiên tòa, các bị cáo Nguyễn Hồ An K thừa nhận: vào khoảng 15 giờ 40 ngày 16/12/2023, do có mâu thuẫn với K1, bị cáo K nảy sinh ý định mua dao về đâm Khả để trả thù. Bị cáo K đã mượn xe mô tô đi đến tiệm tạp hóa của bà Lê Thị M mua 01 (một) dao dài 21 cm, lưỡi bằng kim loại, cán bằng nhựa màu vàng, mũi nhọn với giá 10.000 đồng. Khi về đến gần phòng trọ, bị cáo nhìn thấy K1 đang mua đồ tại tiệm tạp hóa "Cô L2" nên K dừng xe lại. Bị cáo cầm dao trên tay phải, chạy đến nơi K1 đang đứng và đâm 01 (một) nhát vào vùng thượng vị. Lúc này, K1 ôm bụng bỏ chạy được khoảng 08m thì bị cáo đuổi theo. Bị hại K1 dùng tay tát một cái vào má trái bị cáo. Bị cáo dùng dao đang cầm trên tay phải đâm tiếp 01 (một) nhát vào vùng mạn sườn trái và 01 (một) nhát vào cánh tay trái của K1.

[3] Theo Kết luận giám định tổn thương cơ thể trên người sống số 32/2024/KLGĐ-TTPY ngày 11/01/2024 của Trung tâm pháp y tỉnh B kết luận như sau: tỷ lệ phần trăm tổn thương cơ thể của Đặng Văn K1 tại thời điểm giám định là 33% (ba mươi ba phần trăm). Cơ chế hình thành thương tích: Vết thương vùng thượng vị lệch phải, thấu bụng thủng ruột non: sẹo bờ sắc gọn, khả năng do vật sắc nhọn gây ra; Vết thương khoang liên sườn 10, 11 bên trái, gãy xương sườn 11 bên trái: Sẹo bờ sắc gọn, khả năng do vật sắc nhọn gây ra; Vết thương 1/3 trên cánh tay trái: sẹo bờ sắc gọn, khả năng do vật sắc gây ra. Đồng thời, theo Văn bản số 80/CV-TTPY ngày 21/6/2024 của Trung Tâm P Sở y tế tỉnh B nhận định: "*Trường hợp thương tích của bị hại Đặng Văn K1, nếu không điều trị cấp cứu kịp thời, khả năng có thể gây nguy hiểm đến tính mạng*". Lời khai của bị cáo phù hợp với các tài liệu, chứng cứ khác có trong hồ sơ vụ án đã được thẩm tra tại phiên tòa.

[4] Hành vi của bị cáo là nguy hiểm cho xã hội, xâm phạm trực tiếp đến tính mạng, sức khỏe của người khác được pháp luật bảo vệ. Bị cáo nhận thức được hành vi dùng dao đâm vào vùng bụng, thủng ruột non, đâm vào vùng liên sườn của bị hại là hành vi vi phạm pháp luật, có khả năng tước đoạt sinh mạng của bị hại nhưng bị cáo vẫn cố ý thực hiện. Bị cáo thực hiện hành vi vi phạm pháp luật với lỗi cố ý trực tiếp. Việc bị hại không chết là do được cấp cứu và cứu chữa kịp thời và nằm ngoài ý muốn chủ quan của bị cáo. Bị cáo đủ tuổi, đủ năng lực chịu trách nhiệm hình sự về hành vi của mình đã gây ra. Bị cáo và bị hại không có mâu thuẫn gì lớn, chỉ là những mâu thuẫn nhỏ nhặt. Vì vậy, hành vi của bị cáo đã cấu thành tội "Giết người" với tình tiết định khung là "có tính chất côn đồ" theo quy định tại điểm n khoản 1 Điều 123 của Bộ luật hình sự. Tuy nhiên, do bị hại được

cứu chữa kịp thời và không chết nên hành vi phạm tội của bị cáo thuộc trường hợp phạm tội chưa đạt quy định tại Điều 15 của Bộ luật Hình sự.

[5] Do đó, Cáo trạng số 83/CT-VKSBD-P2 ngày 26 tháng 02 năm 2025 của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Bình Dương truy tố bị cáo Nguyễn Hồ An K về tội "Giết người" theo điểm n khoản 1 Điều 123 và Điều 15 của Bộ luật Hình sự là có căn cứ, đúng người, đúng tội và đúng quy định của pháp luật.

[6] Hành vi của bị cáo là nguy hiểm cho xã hội. Vì tức giận việc bị hại thách thức đánh nhau mà bị cáo thực hiện hành vi dùng dao đâm bị hại, thể hiện ý thức xem thường pháp luật và bất chấp hậu quả xảy ra. Bị cáo nhận thức được tính mạng, sức khỏe của người khác là bất khả xâm phạm và được pháp luật bảo vệ nhưng vẫn cố ý thực hiện. Do đó, cần áp dụng đối với bị cáo một mức hình phạt tương xứng với hành vi phạm tội và cách ly bị cáo ra khỏi xã hội một thời gian nhằm răn đe, giáo dục đối với bị cáo cũng như phòng ngừa chung cho xã hội.

[7] Tuy nhiên, khi quyết định hình phạt, HĐXX xem xét các tình tiết tăng nặng, giảm nhẹ trách nhiệm hình sự đối với bị cáo như sau:

Về tình tiết tăng nặng trách nhiệm hình sự: bị cáo Nguyễn Hồ An K không có tình tiết tăng nặng trách nhiệm hình sự.

Về tình tiết giảm nhẹ trách nhiệm hình sự: bị cáo thành khẩn khai báo, ăn năn hối cải; hoàn cảnh gia đình khó khăn quy định tại điểm s khoản 1, khoản 2 Điều 51 Bộ luật Hình sự để giảm một phần hình phạt đối với bị cáo, để bị cáo thấy được chính sách khoan hồng của pháp luật và Nhà nước mà an tâm cải tạo, sớm trở thành công dân có ích cho xã hội.

[8] Về xử lý vật chứng của vụ án: 01 (một) dao dài 21cm, lưỡi bằng kim loại dài 11,5cm, cán bằng nhựa màu vàng dài 9,5 cm, bản rộng 1,5 cm, mũi nhọn, bị cong tại phần thân lưỡi là công cụ bị cáo dung để phạm tội, xét thấy không còn giá trị sử dụng nên cần tịch thu tiêu hủy; Đối với xe mô tô WAYEINDONA, biển số 95EA-047.81 do ông Phan Hít L3, sinh năm 1979, địa chỉ ấp H, thị trấn K, huyện P, tỉnh Hậu Giang làm chủ sở hữu, hiện ông L3 không có mặt tại địa phương từ năm 2015 cho đến nay. Trần Văn L khai đã mua xe mô tô trên tại cửa hàng trên địa bàn tỉnh Tây Ninh (hiện không rõ) với giá 5.000.000 đồng vào khoảng tháng 08/2023. Vì vậy, chưa làm rõ được nguồn gốc xe mô tô trên nên Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh B tiếp tục xác minh, làm rõ và xử lý sau, Viện kiểm sát không đề nghị nên HĐXX không đề cập xử lý.

[9] Về trách nhiệm dân sự: bị hại Đặng Văn K1 yêu cầu bị cáo Nguyễn Hồ An K bồi thường tổng chi phí điều trị thương tích, thất nghiệp là 40.000.000đ (bốn mươi triệu đồng). Tại phiên tòa bị cáo đồng ý bồi thường số tiền trên nên HĐXX ghi nhận.

[10] Đề nghị của đại diện Viện kiểm sát về tội danh, điều luật áp dụng, mức hình phạt và các tình tiết khác đối với bị cáo cũng như về xử lý các vật chứng là có căn cứ và phù hợp quy định của pháp luật nên được HĐXX xem xét chấp nhận.

[11] Lời bào chữa của người bào chữa thống nhất với tội danh mà Viện kiểm sát đề nghị. Đề nghị HĐXX xem xét các tình tiết giảm nhẹ để xem xét giảm nhẹ một phần hình phạt cho bị cáo. Xét thấy, người bào chữa đề nghị xem xét tình tiết giảm nhẹ như tinh thần bị cáo bị kích động, do bị hại có một phần lỗi quy định tại điểm e khoản 1, khoản 2 Điều 51 Bộ luật Hình sự. Tuy nhiên, trong trường hợp này bị hại có một phần lỗi đã được HĐXX xem xét là tình tiết giảm nhẹ theo khoản 2 Điều 51 của Bộ luật Hình sự. Do đó, lời bào chữa mà người bào chữa đề nghị là có căn cứ một phần nên được HĐXX chấp nhận một phần.

[12] Về án phí: bị cáo phải chịu án phí hình sự sơ thẩm và án phí dân sự sơ thẩm theo quy định của pháp luật.

[13] Về quyền kháng cáo: bị cáo, bị hại được quyền kháng cáo theo quy định của pháp luật.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ vào điểm n khoản 1 Điều 123; điểm s khoản 1, khoản 2 Điều 51, Điều 38, Điều 46, Điều 47, Điều 15 và Điều 57 của Bộ luật Hình sự; các Điều 468, Điều 584, Điều 585, khoản 3 Điều 586, Điều 590 của Bộ luật Dân sự năm 2015; các Điều 106, 135, 136, 292, 331 và Điều 333 của Bộ luật Tố tụng hình sự; Điều 23 của Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án. Tuyên xử:

1. Về tội danh: tuyên bố bị cáo Nguyễn Hồ An K phạm tội "Giết người" (chưa đạt).

2. Về hình phạt: xử phạt bị cáo Nguyễn Hồ An K 09 (chín) năm tù, thời hạn chấp hành hình phạt tù tính từ ngày 09/3/2024.

3. Về vật chứng của vụ án:

Tịch thu, tiêu hủy 01 (một) dao dài 21cm, lưỡi bằng kim loại dài 11,5cm, cán bằng nhựa màu vàng dài 9,5cm, bản rộng 1,5cm, mũi nhọn, bị cong tại phần thân lưỡi.

(Thể hiện tại Biên bản giao nhận vật chứng ngày 24 tháng 02 năm 2025 tại Cục Thi hành án dân sự tỉnh Bình Dương giữa Cơ quan cảnh sát điều tra Công an tỉnh B với Cục Thi hành án dân sự tỉnh Bình Dương).

4. Về trách nhiệm dân sự: buộc bị cáo Nguyễn Hồ An K bồi thường cho bị hại Đặng Văn K1 số tiền 40.000.000đ (bốn mươi triệu đồng).

5. Về án phí sơ thẩm: buộc bị cáo Nguyễn Hồ An K phải nộp 200.000đ (hai trăm nghìn đồng) án phí hình sự sơ thẩm và 2.000.000đ (hai triệu đồng) án phí dân sự sơ thẩm.

6. Về quyền kháng cáo: Bị cáo Nguyễn Hồ An K có quyền kháng cáo bản án trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày tuyên án. Bị hại vắng mặt được quyền kháng cáo bản án trong hạn 15 ngày kể từ ngày nhận được bản án hoặc bản án được niêm yết theo quy định của pháp luật.